

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Освітня програма	47485 Льотна експлуатація та бойове застосування літаків
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	253 Військове управління

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47485
Назва ОП	Льотна експлуатація та бойове застосування літаків
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	253 Військове управління
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Жовноватюк Руслан Михайлович, Коцюруба Володимир Іванович, Нікул Станіслав Олексійович, Антоненко Володимир Вікторович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	26.04.2021 р. – 28.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.hups.mil.gov.ua/lotniy-fakyltet/>

Програма візиту експертної групи <http://www.hups.mil.gov.ua/xarkivskij-nacionalnij-universitet-povitryanix-sil-imeni-ivana-kozheduba-povidomlyaye-shho-pid-chas-roboti-nacionalnoi-agencii-zabezpechennya-yakosti-vishhoi-osviti-z-pitan-akreditaci-2/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт містить інформацію з обмеженим доступом

Зазначте, які частини звіту містять інформацію з обмеженим доступом, до якого виду інформації з обмеженим доступом вона належить та на якій підставі (із зазначенням відповідних норм законодавства та/або реквізитів рішення про обмеження доступу до інформації)

Частина відомостей про самооцінювання, яка містить інформацію з обмеженим доступом	Вид інформації з обмеженим доступом	Опис інформації, доступ до якої обмежений	Підстава для обмеження доступу до інформації
перелік освітніх компонентів освітньої	служба	розкриває порядок та зміст підготовки льотного	відображення інформації навчально-методич.1.21,

програми, навчальний план		складу ЗСУ	3.19 наказу Генерального штабу ЗСУ № 408 від 22.11.2017 "Про затвердження Переліку відомостей Збройних Сил України, що становлять службову інформацію"
---------------------------	--	------------	--

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП критеріям акредитації відповідає. Освітній процес за даною ОП проводиться реально, на належному рівні. Зміст освітніх компонентів відповідає заявленому у ОП, здебільшого спроможний сформулювати у здобувачів вищої освіти необхідні загальні та фахові компетентності, а також досягати результатів навчання, які дозволяють особам, що набули освітнього ступеню на другому рівні вищої освіти, самостійно виконувати завдання з льотної експлуатації та бойового застосування літаків парку Повітряних Сил України. В умовах реальності воєнної загрози Національній безпеці та територіальній цілісності України, можна відмітити важливість для Сектору безпеки та оборони України проведення, в рамках ОП, замкнутого та повного циклу підготовки військових фахівців за військово-обліковими спеціальностями (ВОС) груп 061200, 061300, 061400, 061500, а також, повну узгодженість ОП із замовником.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони: 1. реальна зацікавленість замовників та роботодавців у підготовці якісних фахівців за ОП; 2. комплексний підхід у забезпеченні практичної складової (ОП передбачає суттєву практичну підготовку здобувачів вищої освіти, зміст льотних практик та стажування визначається сумісно з замовниками); 3. активна участь представників замовника в освітньому процесі за ОП; 4. ОП повністю реалізує потребу державних замовників освітніх послуг в готових до виконання бойових завдань фахівців з льотної експлуатації та бойового застосування літаків авіаційного парку Повітряних Сил Збройних Сил України та авіаційних частин (підрозділів) інших військових формувань держави (ХАЗ-30, Л-39, МіГ-29, Су-25, Су-27, АН-26). Позитивні практики: 1. надання можливості здобувачу вищої освіти, в рамках ОП, реалізувати підготовку за програмою комерційного пілота CPL(A) з отриманням відповідної ліцензії; 2. надання можливості здобувачу вищої освіти засвоєння авіаційної англійської мови за стандартами ICAO з отриманням сертифікату 4 рівня.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: 1. недостатня гнучкість ОП, щодо створення умов для формування індивідуальних освітніх траєкторій слухачів та набуття соціальних навичок, поза межами, обумовлених обраною здобувачами вищої освіти спеціалізацією; 2. невисока активність університетських програм та адміністративних органів ЗВО в питаннях організації системи періодичного оновлення та моніторингу ОП, кадрового забезпечення освітнього процесу за ОП. Рекомендації з удосконалення освітнього процесу за ОП: 1. розглянути можливість створення умов для формування індивідуальних освітніх траєкторій слухачів, зокрема через перегляд підходів до процесу оновлення ОП та визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що набуває значної актуальності в розрізі Державної програми трансформації військової освіти за досвідом партнерів з держав-членів НАТО; 2. переглянути політику ЗВО в питаннях організації системи періодичного оновлення та моніторингу ОП, кадрового забезпечення освітнього процесу за ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Основна мета програми надати освіту в галузі 25 "Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону" за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" спеціалізацією "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків" з широким доступом до працевлаштування у Збройних Силах України та для подальшого навчання. ОП "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків" (затверджена рішенням ВР ХНУПС від 26.06.2018 року №8) має чітко сформульовані цілі які відповідають місії та стратегії ХНУПС, визначені в Статуті ХНУПС (додаток до наказу МОУ від 28.11.2018 року №603 <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>), Стратегії та перспективних напрямках розвитку освітньої діяльності ХНУПС (наказ начальника ХНУПС від 30.08.2019 року №1612 <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-19.pdf>), Стратегії інтернаціоналізації ХНУПС (наказ начальника ХНУПС від 30.08.2019 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-20.pdf>)). Розробник чітко визначив фокус ОП в межах спеціальної освіти військового авіаційного управління та окреслив предметну область ОП, які корелюються з стандартом вищої освіти за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" та відповідають місії університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Розробку ОП "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків" проводила проектна група, до складу якої ввійшли практики - військові льотчики першого класу з бойовим досвідом виконання завдань в АТО (ООС), представники науко-педагогічного складу та адміністрації університету, очолив проектну групу представник авіації Командування Повітряних Сил України полковник М.М. Коваленко. Освітня програма була погоджена з Директором Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України генерал-майором М.С. Садовським та Командувачем Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-полковником С.С. Дроздовим. Ускладнення обстановки на Сході України вимагало швидкого та негайного прийняття рішення, щодо впровадження нових стандартів підготовки військових льотчиків з урахуванням потреб військової авіації, тому визначення цілей та програмних результатів навчання проводилось адміністративно, з залученням обмеженого спектру стейкхолдерів. На сьогоднішній день гарантом ОП та керівництвом університету сформовано Візію розвитку ОП, яка представлена у формі Концепції трьохступеневої системи льотної підготовки курсантів льотної факультету ХНУПС (редакція 2021 року), затверджена Т.в.о. Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України генерал - лейтенантом А. Вашутіним 04.03.2021 року. Планується залучення до формування та обговорення проекту змін освітньої програми членів ради сержантів, як органу студентського самоврядування та ветеранської організації університету.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням спеціалізації "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків" в рамках спеціальності 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" та галузевого контексту, що підтвердили під час інтерв'ювання члени фокус-групи від випускників. Регіональний контекст не відіграє вагомий роль для цілей ОП на підставі функцій та завдань покладених на державного замовника. Під час інтерв'ювання гарант освітньої програми вказав, та адміністрація університету підтвердила, що при розробці ОП досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОП не враховувався, проте зараз, в рамках програми НАТО з удосконалення освіти в сфері оборони (The Defence Education Enhancement Programme — DEEP), ведеться активна робота щодо аналізу підходів з підготовки фахівців льотної складу партнерів з держав-членів НАТО та обговорення можливості імплементації їх в освітній процес за ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" другого (магістерського) рівня вищої освіти для військових фахівців, які готуються до виконання завдань за посадами тактичної ланки, за градацією визначеною Постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 року №1410 "Про створення єдиної системи військової освіти" (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text>) знаходиться в стадії тривалої розробки (https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/proekty_standartiv_VO/253-vijskove-upravlinnya-za-vidami-zbrojnih-sil-magistr-9-12-2016.doc)

Освітня програма передбачає надання права здобувачам вищої освіти за ОП на продовження освіти для здобуття професійної кваліфікації офіцера оперативного рівня за ОП, які базуються на основі Стандарту вищої освіти за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/253-vijskove-upravlinnya-za-vidami-zbroynikh-sil-magistr.pdf>), який регламентує підготовку офіцерських кадрів оперативного рівня. ОП дозволяє досягти результатів навчання відповідно до вимог сформульованих до компетентностей, знань, умінь, навичок, комунікацій й автономності та відповідальності, що ставляться до сьомого рівня освіти Національною рамкою кваліфікацій України. Змістовне наповнення та перелік освітніх компонентів ОП достатні для оволодіння здобувачами освіти за ОП запланованих результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: 1. унікальність ОП, яка єдина в Україні дозволяє здобувачам вищої освіти здобути класну кваліфікацію військового льотчика-випробувача з класу та формувати кадри для авіаційних підрозділів Повітряних Сил Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, здатних без додаткової підготовки виконувати бойові завдання на бойових та транспортних літаках; 2. активна участь представників замовника в проектуванні та формуванні цілей освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабка сторона: при розробці ОП не врахований досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм, вузький спектр стейкхолдерів залучених до розробки ОП. Рекомендація щодо удосконалення: з метою розвитку ОП розглянути можливість проведення системного (наукового) дослідження досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних програм, розширити спектр стейкхолдерів залучених до розробки ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії університету, при розробці ОП були враховані позиції та потреби замовника, тенденції розвитку спеціальності та галузевий контекст. В умовах реальності воєнної загрози суверенітету Держави можна констатувати, що освітня програма спроектована таким чином, що дозволяє сформувати фахівця льотного складу, здатного до виконання бойових завдань на транспортних та бойових літаках. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту за критерієм 1 можна констатувати, що ОП загалом відповідає критерію.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньо-професійної програми "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків" складає 90 кредитів ЄКТС, основні освітні компоненти ОП становлять 42,5 кредити ЄКТС (47%), вибіркові – 47,5 кредитів ЄКТС (53%). Термін навчання – 1,5 роки (18 місяців). Вищезазначене дозволяє вважати, що обсяг ОП та окремих її освітніх компонентів відповідає Закону України "Про вищу освіту" №848-VIII від 26.11.2015 року (розділ II ст. 5). Обсяг обов'язкових освітніх компонентів за стандартом вищої освіти за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" для другого (магістерського) рівня вищої освіти повинен становити не менше 35%. Основні освітні компоненти ОП, які спрямовані на забезпечення нормативно регульованих загальних та фахових компетентностей, становлять 47%, і задовольняють нормативну вимогу.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків" має необхідні реквізити, опис предметної сфери, профіль програми навчання, професійний профіль випускника, перелік компетентностей та програмних результатів навчання, а також, нормативний зміст підготовки за ОП, який викладений у формі переліку обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів, їх обсягу, структурно-логічну схему навчальної діяльності, форми підсумкової атестації здобувачів, опису прав здобувачів вищої освіти щодо продовження освіти та працевлаштування. Недолік: аналіз змісту ОП показав що структурно-логічна схема (СЛС) навчальної діяльності (розділ IV Освітньої програми) являє собою скупий перелік семестрів та ОК які на них вивчаються, з чого неможливо встановити та усвідомити баланс часу, змісту та взаємопов'язаності ОК. Зазначене може свідчити про те, що СЛС складена узагальнено і не чітко розкриває структуру ОП, що не дозволяє здобувачам вищої освіти усвідомити послідовність досягнення результатів, які очікуються. ОП ставить за завдання сформувати у здобувача вищої освіти шість загальних компетентностей (ЗК-1–ЗК-6), одну загально-професійну компетентність за спеціальністю (ПК-1), та вісім військово-спеціальних компетентностей за спеціалізацією (СКв-1 –СКв-8), які дозволять реалізувати шість програмних результатів навчання загальної підготовки (РНз-1 – РНз-6), один програмний результат навчання підготовки за спеціальністю (РНп-1), та тринадцять програмних результатів навчання підготовки за спеціалізацією (РНп-1–РНп-13). Тонким місцем у ОП є механізм формування результату навчання РНС-4 (Аналізувати сутність процесу та зміни параметрів польоту при відмовах авіаційної техніки) формується через засвоєння виключно за рахунок дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти (ВК2.1.07, ВК2.2.07 та ВК2.1.11, ВК2.2.11). Але, РНС-4 обов'язково досягається, що обумовлено наданням права вибору лише в межах зазначених навчальних дисциплін ОК 1.1.02. "Академічне письмо", ВК1.1.05 "Іноземна мова професійного спілкування", ВК1.2.05 "Авіаційна англійська мова" за змістом та обсягом є достатніми для виконання вимог НРК, щодо спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово, використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях. Недолік: при аналізі ОП та силябусів ОК встановлено, що обсягу ВК1.1.06 "Філософські проблеми наукового пізнання", ВК1.2.06 "Філософські проблеми війни та армії (у т.ч. військово-економічні аспекти діяльності військового керівника)" в обсязі 1,5 кредити ЄКТС недостатньо для повного формування у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання РНз-3 та РНз-4. Навчальний план сформований відповідно до ОП та не містить необгрунтованого навчального перевантаження семестрів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Професія військового льотчика відноситься до регульованих професій. Допуск до діяльності за професією військового льотчика регулюється спеціальними правилами, які визнані законодавством (Наказ МОУ від 05.01.2015 року №3 "Про затвердження Інструкції про класифікацію авіаційного персоналу державної авіації України"), тому, у відповідності до професійного стандарту, та з врахуванням визначених вимог до професійної та освітньої кваліфікації, спеціальних компетентностей, які є важливими для успішної професійної діяльності, у освітній програмі окреслена предметна область, яка складається з трьох компонентів: 1. об'єктом є взаємодія і взаємний вплив начальників, підлеглих та колег (предмет – особистість військовослужбовця, мікрогрупа (екіпаж, обслуга), мала група (військовий підрозділ); 2. об'єктом виступає експлуатація і бойове застосування озброєння та військової техніки (предмет – апарати, пристрої, установки, технічні системи, матеріали); 3. об'єктом є створення та читання знакових систем (предмет – схеми, цифри, умовні позначки, формули, слова, шифри, коди, таблиці). Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 253 "Військове управління (за видами збройних сил)", визначеній в Стандарті вищої освіти, та заявленої спеціалізації "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків". Перелік та наповнення освітніх компонентів відповідають методам, методикам та технологіям, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці при набутті класної кваліфікації військового льотчика (пілота).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Відповідно до змісту ОП, навчального плану, "Положення про порядок та умови вибору вибіркових дисциплін здобувачами вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба", яке

введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-23.pdf>), а також за результатами опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти, НПП, гаранта (начальника випускової кафедри) можна зробити висновок, що ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору навчальних дисциплін (47,5 кредитів ЄКТС, що складає 53% обсягу ОП), при цьому здобувачі повинні обрати навчальні дисципліни, які відповідають обраному ними типу літального апарату (літака), що знаходить відображення в індивідуальних навчальних планах здобувачів вищої освіти. Недолік: в той же час, обираючи освітніх компонентів які пропонуються за іншими ОП на тому ж рівні вищої освіти, обмежуються обов'язковою потребою посилення результатів навчання РНС-7, РНС-8, РНС-9 через засвоєння вибіркового освітніх компонентів ВК2.1.07 (ВК2.1.08) обсягом 2 кредити ЄКТС, ВК2.1.09 (ВК2.2.09) обсягом 4 кредити ЄКТС, ВК2.1.10 (ВК2.2.10) обсягом 2,7 кредити ЄКТС, ВК2.1.11 (ВК2.2.11) обсягом 9,3 кредити ЄКТС, ВК2.1.12 (ВК2.2.12) обсягом 12,7 кредити ЄКТС. Зазначене об'єктивно зменшує обсяг вибіркового блоку навчальних дисциплін до 16,8 кредитів ЄКТС і складає 18,6% від загального обсягу ОП, що обмежує права здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії надані ст.62. ЗУ "Про вищу освіту". Як висновок можна констатувати, що ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, але у обсязі, меншому ніж передбачено законодавством.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Відповідно до змісту ОП, навчального плану, "Положення про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба", яке введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-23.pdf>), а також за результатами опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти, НПП, гаранта (начальника випускової кафедри) можна зробити висновок, що ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору навчальних дисциплін (47,5 кредитів ЄКТС, що складає 53% обсягу ОП), при цьому здобувачі повинні обрати навчальні дисципліни, які відповідають обраному ними типу літального апарату (літака), що знаходить відображення в індивідуальних навчальних планах здобувачів вищої освіти. Недолік: в той же час, обираючи освітніх компонентів які пропонуються за іншими ОП на тому ж рівні вищої освіти, обмежуються обов'язковою потребою посилення результатів навчання РНС-7, РНС-8, РНС-9 через засвоєння вибіркового освітніх компонентів ВК2.1.07 (ВК2.1.08) обсягом 2 кредити ЄКТС, ВК2.1.09 (ВК2.2.09) обсягом 4 кредити ЄКТС, ВК2.1.10 (ВК2.2.10) обсягом 2,7 кредити ЄКТС, ВК2.1.11 (ВК2.2.11) обсягом 9,3 кредити ЄКТС, ВК2.1.12 (ВК2.2.12) обсягом 12,7 кредити ЄКТС. Зазначене об'єктивно зменшує обсяг вибіркового блоку навчальних дисциплін до 16,8 кредитів ЄКТС і складає 18,6% від загального обсягу ОП, що обмежує права здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії надані ст.62. ЗУ "Про вищу освіту". Як висновок можна констатувати, що ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, але у обсязі, меншому ніж передбачено законодавством.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Відповідно до змісту ОП, навчального плану, "Положення про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба", яке введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-23.pdf>), а також за результатами опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти, НПП, гаранта (начальника випускової кафедри) можна зробити висновок, що ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору навчальних дисциплін (47,5 кредитів ЄКТС, що складає 53% обсягу ОП), при цьому здобувачі повинні обрати навчальні дисципліни, які відповідають обраному ними типу літального апарату (літака), що знаходить відображення в індивідуальних навчальних планах здобувачів вищої освіти. Недолік: в той же час, обираючи освітніх компонентів які пропонуються за іншими ОП на тому ж рівні вищої освіти, обмежуються обов'язковою потребою посилення результатів навчання РНС-7, РНС-8, РНС-9 через засвоєння вибіркового освітніх компонентів ВК2.1.07 (ВК2.1.08) обсягом 2 кредити ЄКТС, ВК2.1.09 (ВК2.2.09) обсягом 4 кредити ЄКТС, ВК2.1.10 (ВК2.2.10) обсягом 2,7 кредити ЄКТС, ВК2.1.11 (ВК2.2.11) обсягом 9,3 кредити ЄКТС, ВК2.1.12 (ВК2.2.12) обсягом 12,7 кредити ЄКТС. Зазначене об'єктивно зменшує обсяг вибіркового блоку навчальних дисциплін до 16,8 кредитів ЄКТС і складає 18,6% від загального обсягу ОП, що обмежує права здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії надані ст.62. ЗУ "Про вищу освіту". Як висновок можна констатувати, що ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, але у обсязі, меншому ніж передбачено законодавством.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідно до змісту ОП, навчального плану, "Положення про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба", яке введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-23.pdf>), а також за результатами опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти, НПП, гаранта (начальника випускової кафедри) можна зробити висновок, що ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору навчальних дисциплін (47,5 кредитів ЄКТС, що складає 53% обсягу ОП), при цьому здобувачі повинні обрати навчальні дисципліни, які відповідають обраному ними типу літального апарату (літака), що знаходить відображення в індивідуальних навчальних планах здобувачів вищої освіти. Недолік: в той же час, обираючи освітні компоненти які пропонуються за іншими ОП на тому ж рівні вищої освіти, обмежуються обов'язковою потребою посилення результатів навчання РНС-7, РНС-8, РНС-9 через засвоєння вибіркового освітніх компонентів ВК2.1.07 (ВК2.1.08) обсягом 2 кредити ЄКТС, ВК2.1.09 (ВК2.2.09) обсягом 4 кредити ЄКТС, ВК2.1.10 (ВК2.2.10) обсягом 2,7 кредити ЄКТС, ВК2.1.11 (ВК2.2.11) обсягом 9,3 кредити ЄКТС, ВК2.1.12 (ВК2.2.12) обсягом 12,7 кредити ЄКТС. Зазначене об'єктивно зменшує обсяг вибіркового блоку навчальних дисциплін до 16,8 кредитів ЄКТС і складає 18,6% від загального обсягу ОП, що обмежує права здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії надані ст.62. ЗУ "Про вищу освіту". Як висновок можна констатувати, що ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, але у обсязі, меншому ніж передбачено законодавством.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до змісту ОП, навчального плану, "Положення про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба", яке введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-23.pdf>), а також за результатами опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти, НПП, гаранта (начальника випускової кафедри) можна зробити висновок, що ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору навчальних дисциплін (47,5 кредитів ЄКТС, що складає 53% обсягу ОП), при цьому здобувачі повинні обрати навчальні дисципліни, які відповідають обраному ними типу літального апарату (літака), що знаходить відображення в індивідуальних навчальних планах здобувачів вищої освіти. Недолік: в той же час, обираючи освітні компоненти які пропонуються за іншими ОП на тому ж рівні вищої освіти, обмежуються обов'язковою потребою посилення результатів навчання РНС-7, РНС-8, РНС-9 через засвоєння вибіркового освітніх компонентів ВК2.1.07 (ВК2.1.08) обсягом 2 кредити ЄКТС, ВК2.1.09 (ВК2.2.09) обсягом 4 кредити ЄКТС, ВК2.1.10 (ВК2.2.10) обсягом 2,7 кредити ЄКТС, ВК2.1.11 (ВК2.2.11) обсягом 9,3 кредити ЄКТС, ВК2.1.12 (ВК2.2.12) обсягом 12,7 кредити ЄКТС. Зазначене об'єктивно зменшує обсяг вибіркового блоку навчальних дисциплін до 16,8 кредитів ЄКТС і складає 18,6% від загального обсягу ОП, що обмежує права здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії надані ст.62. ЗУ "Про вищу освіту". Як висновок можна констатувати, що ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, але у обсязі, меншому ніж передбачено законодавством.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Відповідно до змісту ОП, навчального плану, "Положення про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба", яке введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-23.pdf>), а також за результатами опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти, НПП, гаранта (начальника випускової кафедри) можна зробити висновок, що ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору навчальних дисциплін (47,5 кредитів ЄКТС, що складає 53% обсягу ОП), при цьому здобувачі повинні обрати навчальні дисципліни, які відповідають обраному ними типу літального апарату (літака), що знаходить відображення в індивідуальних навчальних планах здобувачів вищої освіти. Недолік: в той же час, обираючи освітні компоненти які пропонуються за іншими ОП на тому ж рівні вищої освіти, обмежуються обов'язковою потребою посилення результатів навчання РНС-7, РНС-8, РНС-9 через засвоєння вибіркового освітніх компонентів ВК2.1.07 (ВК2.1.08) обсягом 2 кредити ЄКТС, ВК2.1.09 (ВК2.2.09) обсягом 4 кредити ЄКТС, ВК2.1.10 (ВК2.2.10) обсягом 2,7 кредити ЄКТС, ВК2.1.11 (ВК2.2.11) обсягом 9,3 кредити ЄКТС, ВК2.1.12 (ВК2.2.12) обсягом 12,7 кредити ЄКТС. Зазначене об'єктивно зменшує обсяг вибіркового блоку навчальних дисциплін до 16,8 кредитів ЄКТС і складає 18,6% від загального обсягу ОП, що обмежує права здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії надані ст.62. ЗУ "Про вищу освіту". Як висновок можна констатувати, що ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, але у обсязі, меншому ніж передбачено законодавством.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: 1. повноцінне та ефективне залучення представників замовника до розробки ОП; 2. значна практична льотна складова ОП, яка здебільшого реалізована у ОК2.1.2 "Військове стажування", ВК2.1.10 (КВ2.2.10) "Експлуатація та бойове застосування бойового (транспортного) літака", ВК2.1.12 (ВК2.2.12) "Льотна підготовка на бойовому (транспортному) літаку", проводиться на базі навчальної авіаційної бригади в/ч А4101 (м. Чугуїв). Позитивна практика: впровадження в освітній процес за ОП Концепції трьохступеневої системи льотної підготовки курсантів льотного факультету ХНУПС, за якою, здобувачі вищої освіти проходять льотну практику та отримують ліцензію за програмою комерційного пілота CPL(A).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабка сторона: формування РНС-4 виключно через засвоєння дисциплін вільного вибору (ВК2.1.07, ВК2.2.07 та ВК2.1.11, ВК2.2.11) обмежує право здобувача на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Недоліки: 1. структурно-логічна схема навчальної діяльності за ОП складена узагальнено і не чітко розкриває структуру ОП; 2. неможливість набуття здобувачами вищої освіти результату навчання РНз-3, РНз-4 в обсязі виділеного ОП часу; 3. реальний обсяг вибіркового блоку складає 18,6% від загального обсягу ОП, що не дозволяє здобувачеві вищої освіти повноцінно формувати індивідуальну освітню траєкторію та порушує права здобувачів вищої освіти (п.15.ст. 63. Закону України "Про вищу освіту"). Рекомендації: 1. при подальшому розвитку ОП, розглянути можливість, щодо опису в ОП зв'язків ОК та поєднання їх у логічну структурну систему; 2. розглянути питання про можливість посилення позицій ОК направлених на формування у здобувачів вищої освіти соціальних навичок в цілому та РНз-3, РНз-4 зокрема; 3. розглянути питання, щодо формування переліку дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти, які б за обсягом та наповненням задовольняли законодавчо встановленій нормі; 4. за потреби законодавчо врегулювати вимоги до професійної кваліфікації здобувачів вищої освіти за ОП, ініціювати перед замовником питання, щодо реєстрації професійного стандарту в загальноукраїнському реєстрі професійних стандартів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має ряд недоліків в контексті критерію 2, недоліки щодо неможливості реалізувати в межах ОП здобуття РНз-3, РНз-4 та порушення прав здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії експертна група вважає суттєвими, але вони не перешкоджають досягненню заявлених у ОП цілей і можуть бути усунуті протягом року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП розроблені у ХНУПС відповідно до Законів України та інших нормативно правових актів є чіткими, зрозумілими та доступними для потенційних вступників і оприлюднені на офіційному веб-сайті ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/dodatok-09-2021.pdf>). Всі положення Правил прийому є недискримінаційними та визначаються особливостями отримання кваліфікації.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до "Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/pp-28.pdf>) та "Правил прийому до ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/dodatok-09-2021.pdf>) для здобуття ступеня магістра приймаються курсанти ХНУПС, які успішно склали атестацію, здобули ступінь бакалавра за відповідними спеціальностями в рік вступу та успішно пройшли конкурсний відбір на навчання для здобуття освітнього ступеню "магістр". Зарахування на навчання для здобуття освітнього ступеню "магістр" здійснюється за рейтингом приймальною комісією ХНУПС. Конкурсний бал рейтингу

визначається формулою, що враховує оцінку вступного іспиту з іноземної мови, оцінку з фахового вступного випробування та середній бал додатку до диплома бакалавра. Крім того, вступники обов'язково проходять оцінку рівня фізичної підготовки, психологічне обстеження та медичний огляд лікарсько-льотною комісією. Таким чином Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до "Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/pp-28.pdf>), "Правил прийому до ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/dodatok-09-2021.pdf>) у ХНУПС визначені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема зазначено, що прядок переведення, відрахування та поновлення курсантів визначається наказом Міністерства оборони України, а порядок ліквідації академічної різниці при переведенні або поновленні визначається начальником ЗВО, до якого переводиться (поновлюється) курсант. Також зазначено, що переведення курсантів ЗВО до іншого, незалежно від форми навчання, напряму підготовки і спеціальності здійснюється за згодою начальників обох ЗВО та з дозволу начальників, яким ці навчальні заклади підпорядковані. Проте у ХНУПС відсутні керівні документи, що визначають конкретні механізми ліквідації академічної різниці при переведенні або поновленні здобувачів вищої освіти у ЗВО. У 2018-2020 роках конкретних випадків застосування вказаних правил на відповідній ОП з урахуванням специфіки льотної підготовки не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Враховуючи специфіку льотної підготовки за даною ОП, у ХНУПС механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті не передбачено. Проте курсанти мають можливість скласти іспит із знання авіаційної англійської мови на рівень ICAO і у ХНУПС проводиться робота щодо розроблення положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильна сторона: правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабка сторона: відсутність у ХНУПС окремих конкретних положень, що визначають механізми визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті. Рекомендація: розглянути можливість розроблення власних положень про визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, зокрема щодо визнання результатів складання іспиту із знання авіаційної англійської мови на рівень ICAO.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчальна діяльність у ХНУПС проводиться в таких організаційних формах: навчальні заняття, самостійна робота курсантів, практична підготовка, контрольні заходи. Враховуючи специфіку ОП перевага надається практичній підготовці, що обумовлено високим рівнем вимог з боку замовників щодо практичної готовності випускників до виконання завдань за призначенням одразу після закінчення навчання у ЗВО. При цьому до проведення практичних занять залучені НПП, що мають бойовий досвід. Окрім стандартних і добре відомих методів навчання популярним у багатьох освітніх компонентах ОП є кейс-метод. Враховуючи специфіку закладу, особливості підготовки за спеціалізацією це дає можливість формування необхідних професійних навичок, адже здобувачі досліджують ситуацію, розбираються в суті проблем, пропонують можливі рішення й вибирають найкращі з них. Використовуються й інші методи активного та інтерактивного навчання. У ХНУПС налагоджена та функціонує система методичної підготовки здобувачів. НПП мають можливість самостійно обирати методи навчання та викладання. Вибір форм та методів навчання і викладання формується з урахуванням як правило думок випускників та роботодавців, після чого обговорюється на засіданнях кафедр. Під час зустрічі зі здобувачами, які є представниками військового наукового товариства курсантів, самоврядування здобувачів, встановлено, що здобувачі залучаються до процесів забезпечення якості, формують власні інтереси та потреби, проводять наукові дослідження і використовують їх результати. Курсанти є членами Вченої ради ХНУПС та факультетів, що дозволяє їм брати участь у прийнятті рішень з питань усіх сфер діяльності ХНУПС. Недолік: розробник освітньої програми обмежує права здобувача вищої освіти, щодо вибору навчальних дисциплін та автономності у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії, що обґрунтовується обмеженням права вибору навчальних дисциплін винесених в блок дисциплін вільного вибору лише в межах 16,8 кредитів ЄКТС, що складає 18,6% обсягу ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Враховуючи специфіку університету, основним джерелом доступу здобувачів до навчально-методичного забезпечення (зокрема робочих програм навчальних дисциплін, силабусів) є локальна мережа ХНУПС, інше джерело – сайт ХНУПС. Весь зміст ОП не розповсюджується в мережі Інтернет, оскільки містить інформацію з обмеженим доступом (п.1.21, 3.19 наказу Генерального штабу ЗСУ № 408 від 22.11.2017 "Про затвердження Переліку відомостей Збройних Сил України, що становлять службову інформацію"). Під час акредитаційної експертизи з'ясовано, що здобувачі освіти забезпечені необхідною та актуальною інформацією, вона є доступною, зрозумілою і вчасною. Зокрема є повний доступ до: графіку навчального процесу, робочих програм навчальних дисциплін, вказівок щодо процедури підсумкових контрольних заходів, критеріїв оцінювання, переліків питань для самостійного вивчення, рекомендацій тощо. Основний час доступу до локальної мережі ХНУПС – час самостійної підготовки згідно розпорядку дня (протягом шести годин після обіду). Ознайомлення курсантів зі змістом та очікуваними результатами навчання, порядком та критеріями оцінювання відбувається на кожному першому занятті з нової теми дисциплін. Інформація щодо організації освітнього процесу в ЗВО розміщена на офіційному сайті ХНУПС. Порядок та критерії оцінювання також додатково доводяться на останніх заняттях та консультаціях перед проведенням атестації. Проте за результатами спілкування із здобувачами відмічається їх слабка обізнаність щодо основних положень організації освітнього процесу у ХНУПС, зокрема щодо змісту "Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба".

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Організація наукових досліджень здобувачів регламентується низкою документів ХНУПС, зокрема, "Положенням про патентно-ліцензійну, винахідницьку та раціоналізаторську роботу в Харківському національному університеті Повітряних сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-31.pdf>), "Положенням про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-33.pdf>), "Положенням про організацію та проведення наукових (науково-практичних) конференцій (семінарів) у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-35.pdf>). На кафедрах створюються гуртки військово-наукових товариств курсантів. Здобувачі беруть участь у конкурсах наукових робіт. Практично кожного року під час наукових конференцій ХНУПС готуються в середньому 20-25 доповідей здобувачів даної ОП, а у наукових конференціях курсантів та студентів ХНУПС, приймають участь, як правило 100% здобувачів-випускників ОП. Проте є необхідність залучати здобувачів до публікування результатів своїх досліджень у наукових виданнях за фахом. З метою забезпечення високого рівня підготовленості здобувачів до проведення наукових досліджень і науково-

педагогічної діяльності під час навчання за ОП викладаються дисципліни наукової спрямованості, а саме: "Системний аналіз застосування бойових авіаційних комплексів" та "Моделювання бойових дій підрозділів авіації з застосуванням сучасних інформаційних технологій". Формою підсумкової атестації здобувачів є захист атестаційної роботи, яка базується на власних дослідженнях здобувачів під час навчання за ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Врахування тенденцій розвитку наукових досягнень і сучасних практик у сфері військового управління здійснюється під час формулювання цілей та ПРН, а також під час безпосереднього наповнення навчальних дисциплін, періодичного їх перегляду. Як правило оновлення змісту освіти здійснюється по завершенню вивчення дисциплін для кожного наступного року набору, на підставі аналізу результатів підсумкового оцінювання, зворотного зв'язку (опитування здобувачів після завершення вивчення освітнього компонента), про що було отримано підтвердження під час спілкування з представниками фокус-груп здобувачів, випускників та академічного персоналу. Проте у ХНУПС відсутній єдиний документ, що регламентує порядок перегляду та оновлення ОП, РПНД та інших документів які визначають зміст освіти. Відповідно до рішення начальника ГШ – Головнокомандувача ЗСУ від 30.09.2016 № 3167/С/дск "Щодо вдосконалення системи впровадження бойового досвіду" в ХНУПС функціонує система узагальнення та впровадження бойового досвіду, яка призначена для збору, аналізу й узагальнення інформації про бойовий досвід військових частин (підрозділів) ЗС України, впровадження бойового досвіду у освітню, наукову і науково-технічну діяльність з метою підвищення ефективності підготовки курсантів. Важливе значення приділяється врахуванню міжнародного передового досвіду, участі НПП в міжнародних заходах та впровадження отриманого досвіду та знань в навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітніх компонентів. Зокрема щодо впровадження в навчальний процес міжнародних стандартів авіації.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

НПП та здобувачі використовують міжнародні інформаційні ресурси та бази даних (зокрема SCOPUS, Web of Science), які знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет, систематично залучаються до участі у проведенні міжнародних навчань, тренінгів, семінарів, які проводять представники країн-членів НАТО, де мають можливість ознайомлення з результатами міжнародних наукових досліджень та світовими практиками. На сьогодні в університеті за ОП проводиться спеціалізована практична допомога щодо розвитку НПП та впровадження програм стандартизації, в рамках програми НАТО з удосконалення освіти в сфері оборони (The Defence Education Enhancement Programme – DEEP), це підтвердили під час бесіди НПП (безпосередньо вказали про проведені з ними представниками НАТО курсів з виживання в умовах автономного функціонування, проведення активних методів навчання, тактичної медицини, що викладачі реалізували в освітніх компонентах за ОП, крім того НПП самостійно підвищують свою кваліфікацію за кордоном. Університет активно співпрацює із іншими іноземними представництвами (<http://www.hups.mil.gov.ua/mvs/>). Протягом 2019/2020 навчального року університет відвідали представники таких іноземних держав як: Сполучені Штати Америки, Французька Республіка, Словацька Республіка, Республіка Польща, Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Республіка Азербайджан, Китайська Народна Республіка. Тричі представники іноземних делегацій відвідували університет у складі делегації експертів НАТО. Загалом за 2019/2020 навчальний рік університет брав участь у 24 заходах міжнародного військового співробітництва, 17 з яких було організовано та проведено в стінах університету та 7 раз представники університету брали участь у заходах міжнародного військового співробітництва за кордоном. Крім того в рамках співробітництва з НАТО в університеті було організовано та проведено Курси з питань розбудови спроможностей системи стратегічних комунікацій та підвищення професійних навичок для особового складу Збройних Сил України, що взаємодіють із засобами масової інформації за участю представників Міністерства оборони США. Два курсанти університету пройшли навчання в Коледжі Королівських ВПС "Кранвелл". Налагоджена співпраця з представниками штабу тренувальної місії "ORBITAL" Збройних Сил Великої Британії в рамках проведення курсу за напрямом протиповітряної оборони Сухопутних військ.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: 1. широке використання методів активного та інтерактивного навчання; 2. постійний зворотній зв'язок у реалізації ОП. Позитивні практики: 1. впровадження в освітній процес міжнародних стандартів авіації; широке залучення до практичної підготовки здобувачів НПП, що мають бойовий досвід; 2. тісна інтернаціональна співпраця в межах Програми НАТО з удосконалення військової освіти (DEEP); 3. проведення міжнародних наукових заходів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: 1. у ХНУПС відсутнє положення, що регламентує порядок перегляду та оновлення ОП, РПНД та інших документів які визначають зміст освіти; 2. здобувачі не публікують результати своїх досліджень; 3. за результатами спілкування із здобувачами відмічається їх слабка обізнаність щодо основних положень організації освітнього процесу у ХНУПС. Недолік : обмеження права здобувачів вищої освіти, щодо вибору навчальних дисциплін та автономності у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії. Рекомендації: 1. розглянути можливість перегляду парадигми навчання в бік більш студентоцентрованого підходу, що можливо на перших кроках реалізувати через формування достатнього для вільного вибору здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін; 2. розглянути можливість розроблення положення, що регламентує порядок перегляду та оновлення ОП, РПНД та інших документів які визначають зміст освіти; 3. розглянути можливість, щодо проведення планової роз'яснювальної роботи зі здобувачами вищої освіти, щодо порядку апробації наукових досліджень, які ними проводяться, у формі наукових статей; 4. створити умови щодо підвищення рівня обізнаності здобувачів про основні положення організації освітнього процесу у ХНУПС та стимулювання наукової їх діяльності у напрямку публікації результатів своїх досліджень.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП та діяльність за цією ОП загалом відповідає визначеному критерію, але має слабкі сторони які не суттєво впливають на досягнення цілей та результатів навчання. Університет обґрунтував неповне відображення інформації навчально-методичного забезпечення на офіційному сайті (п.1.21, 3.19 наказу Генерального штабу ЗСУ № 408 від 22.11.2017 "Про затвердження Переліку відомостей Збройних Сил України, що становлять службову інформацію"). Крім того, зазначені обмеження не заважають всім учасникам освітнього процесу своєчасно ознайомлюватись з інформацією щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, для цього використовується локальна мережа, бібліотека ДСК та секретна бібліотека. Форми та методи навчання сприяють досягненню програмних результатів навчання. Освітні компоненти оновлюються на основі наукових досягнень та сучасних практик у відповідній галузі. Здобувачі освіти долучаються до наукових досліджень в межах реалізації ОП. Існує міжнародна співпраця в межах Програми НАТО з удосконалення військової освіти (DEEP).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів, засоби діагностики, критерії та процедури оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначені в Положенні про організацію освітнього процесу ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/2.pdf>). В університеті використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, модульний (рубіжний), семестровий, підсумковий. Шкали, засоби та процедури, критерії оцінювання наявні у розроблених робочих програмах навчальних дисциплін та оприлюднені у силабусах, які доступні у системі дистанційного навчання ХНУПС для відповідних дисциплін (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/course/index.php?categoryid=77>). Критерії оцінювання доводяться до здобувачів на першому занятті з навчальної дисципліни. За допомогою заходів за зазначеними процедурами згідно з визначеними критеріями під час контрольних заходів представляється можливим встановити досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних. Спілкування зі здобувачами освіти засвідчило чіткість та зрозумілість для них критеріїв оцінювання. Рівень засвоєння програмного матеріалу кожної дисципліни визначається за національною шкалою (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, не зараховано); 100-бальною шкалою та шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). В описі до кожної з робочих програм навчальних дисциплін подається перелік програмних результатів навчання, які вимагаються від здобувачів ОП, перелік конкретних умінь і типових завдань діяльності, якими він повинен оволодіти після опанування цієї дисципліни. Вибір форм і змісту контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП відбувається з урахуванням можливості перевірити досягнення програмних результатів навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Проект Стандарту вищої освіти за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" другого (магістерського) рівня вищої освіти для військових фахівців, які готуються до виконання завдань за посадами тактичної ланки, (https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/proekty_standartiv_VO/253-vijskove-upravlinnya-za-vidami-zbrojnih-sil-magistr-9-12-2016.doc) та Стандарт вищої освіти за спеціальністю 253 "Військове управління (за видами збройних сил)" для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/253-vijskove-upravlinnya-za-vidami-zbrojnih-sil-magistr.pdf>), який регламентує підготовку офіцерських кадрів оперативного рівня, передбачають такі форми підсумкової атестації здобувачів вищої освіти – "комплексний екзаме́н" (екзамен) та "захист магістерської роботи". ОП регламентує форми підсумкової атестації здобувачів вищої освіти однією з строк розділу III (Нормативна підготовка) ОП, з деталізацією значно меншою ніж у стандартах вищої освіти, де крім нормативних форм атестації здобувачів вищої освіти визначені і вимоги до кваліфікаційної роботи та комплексних екзаменів. Форми атестації здобувачів вищої освіти визначені в ОП – "магістерська (дипломна) робота (проект)", "комплексний екзаме́н" (з дисциплін які формують РНс-3, РНс-4, РНс-8, РНс-9, РНс-11, РНс-12, РНс-13) та "комплексний екзаме́н з фізичної підготовки" відповідають нормативним формам атестації визначеним Стандартом вищої освіти. Детальний опис форм та вимог до проведення підсумкової атестації прописано в наказі Міністерства оборони України від 01.09.2020 № 4 "Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у ВВНЗ та ВНП ЗВО" та від 09.09.2015 №472 "Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії ВВНЗ та ВНП ЗВО", "Положенні про організацію освітнього процесу в ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/2.pdf>), та методичних рекомендаціях здобувачам вищої освіти з виконання магістерської (дипломної) роботи (проекту), підготовки до комплексного екзамену та підготовки до комплексного екзамену з фізичної підготовки. Підсумкова атестація здобувачів за ОП здійснюється екзаменаційною комісією під головуванням представника замовника (роботодавця). Університет навіть аргументовані доводи щодо раціональності включення до підсумкової атестації за ОП "комплексного екзамену з фізичної підготовки", що пов'язано з професійною кваліфікацією військового льотчика (пілота) та особливих вимог до його фізичного стану та готовності до фізичних перевантажень.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється "Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/pp-28.pdf>) та "Положенням про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>), виходячи з їх вимог процедури проведення контрольних заходів відображаються в робочих програмах навчальних дисциплін, що дозволяє ознайомитись всім бажаючим з їх змістом. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується: однаковими умовами для всіх здобувачів (тривалість контрольного заходу, його зміст і кількість завдань, механізм підрахунку результатів тощо) та відкритістю інформації про ці умови, єдиними критеріями оцінки, оприлюдненням строків здачі контрольних заходів під час комплексного екзамену, захистом курсового проекту (роботи), кваліфікаційної роботи, що проводяться перед комісією у складі не менш ніж трьох викладачів. Результати опитувань показали, що контроль за якістю організації проведення атестації здобувачів вищої освіти, які навчаються на ОП "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків", покладено на начальника кафедри, що регламентовано відповідним Положенням про кафедру. Вирішення конфліктних ситуацій пов'язаних з проведенням контрольних заходів регламентоване "Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/pp-28.pdf>) та "Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-22.pdf>), відповідно до яких здобувач має право звернутись з проханням до начальника кафедри, начальника факультету, а для перескладання атестаційного екзамену – подати апеляцію на ім'я начальника університету. У випадку надходження скарги чи апеляції розпорядженням начальника створюється комісія для її розгляду. Комісія розглядає апеляції випускників з приводу порушення процедури проведення екзамену або захисту кваліфікаційних робіт, що могло негативно вплинути на оцінку ЕК. Повторно перекласти екзамен чи диференційний залік здобувач може спочатку викладачу, який читав відповідний курс, а потім комісії у складі не менше трьох науково-педагогічних працівників, у тому числі лектора даної навчальної дисципліни, начальника кафедри та начальника факультету. Під час інтерв'ювання фокус-груп з представниками самоврядування, здобувачами експерти мали змогу переконатися, що здобувачі знають процедури і шляхи вирішення конфліктних ситуацій під час контрольних заходів, мають уявлення про порядок оскарження їх результатів, процедуру повторного проходження.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У рамках дотримання норм академічної доброчесності в університеті діє "Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-24.pdf>), "Положення про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>) та "Положення про протидію академічному плагіату в університеті", яке введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 року № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-21.pdf>). Встановлено, що для перевірки відкритих письмових робіт використовують онлайн-сервіс Unichек компанії ТОВ "Антиплагіат", що дає змогу протидіяти порушенням академічної доброчесності. Даний сервіс складається з інструментів подання, перевірки та індексації випускних кваліфікаційних робіт здобувачів, наукових статей, дисертаційних робіт, інших наукових праць тощо з відкритою інформацією. Впроваджений онлайн-сервіс Unichек формує в автоматичному режимі внутрішню електронну бібліотеку (репозиторій) робіт. Викладачі регулярно інформуються щодо засад академічної доброчесності у їх діяльності під час зустріч з керівництвом ЗВО, на факультетських радах, засіданнях кафедр. Популяризація академічної доброчесності серед здобувачів ВО відбувається шляхом роз'яснення кураторами груп та викладачами навчальної дисципліни (силабус навчальної дисципліни "Академічне письмо" (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/mod/folder/view.php?id=66750>)). На веб-сайті університету розміщено інформацію щодо етичних норм наукових публікацій та рецензування статей; формування для здобувачів навчальних завдань з використанням науково-освітніх інновацій, що сприяють розвитку у них наукової креативності та забезпечують їх підготовку до виконання оригінальних наукових творів, а також написання магістерських робіт. Крім того, вимоги щодо дотримання академічної доброчесності прописані також у методичних вказівках до виконання курсових робіт (проектів), передбачених ОП, які розміщені на сторінці системи дистанційного навчання ХНУПС (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/course/view.php?id=1402>). Опитування здобувачів та представників самоврядування показало їх обізнаність у питаннях академічної доброчесності. Під час проведення акредитації було встановлено, що за даною ОП фактів грубого порушення академічної доброчесності не спостерігалось.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: 1. визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів та критерії оцінювання, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема, включають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проведення, та послідовно дотримуються під час реалізації освітнього процесу за даною освітньою програмою; 2. в ХНУПС діє чітке та зрозуміле "Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ХНУПС", яке є загальнодоступним та розміщеним на сайті в якому чітко висвітлюється політика щодо забезпечення академічної доброчесності; 3. в ХНУПС проводиться перевірка курсових та кваліфікаційних робіт за відкритою тематикою на плагіат із використанням сертифікованого програмного забезпечення. Позитивні практики: 1. впровадження двоступеневого контролю теоретичних знань та практичних навичок з боку членів екзаменаційних комісій – науково-педагогічного працівника та інженерно-технічного працівника відповідно; 2. наявність в ОП значної кількості практик, стажувань у військах, де здобувачі складають різноманітні тести на здобуття (підтвердження) кваліфікації комісіям з залученням представників роботодавця; 3. залучення до занять та випускної атестації представників роботодавця.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: 1. відсутність програмного забезпечення, яке дозволяє здійснювати автоматизовану перевірку на відсутність плагіату робіт з конфіденційною інформацією; 2. у змісті "Положення про протидію академічному плагіату у ХНУПС" не конкретизовані місця (приміщення, комп'ютерні програми) та засоби (програмне забезпечення, відповідальний за введення інформацій) для проведення перевірки. Рекомендації щодо удосконалення: 1. розглянути можливість на базі науково-технічної бібліотеки льотного факультету сформувати електронний фонд робіт з закритої тематики та регламентувати роботу адміністративного персоналу, щодо перевірки наукових робіт на використання запозичень з робіт, які внесені до фонду; 2. розглянути можливість розширення регулятивної частини "Положення про протидію академічному плагіату у ХНУПС" відносно порядку застосування технічних засобів перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату для різних видів індивідуальних робіт (рефератів, есе, курсових робіт, тез доповідей тощо), а не тільки атестаційних та дисертаційних робіт, особливо робіт з інформацією з обмеженим доступом.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Експертна група пересвідчилась, в об'єктивності контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів. В ЗВО докладаються зусилля для реалізації чітких процедур дотримання академічної доброчесності. Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

При проведенні аналізу академічної та професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми встановлено, що при загальній чисельності 29 викладачів, які залучені до викладання навчальних дисциплін за ОП, 14 викладачів (48%) мають ступінь кандидата наук, з них 4 викладача за спеціальностями, що не відповідають навчальним дисциплінам за ОП, 8 викладачів (28%) мають відповідність за вченим званням отриманим за спеціальністю, 14 викладачів (48%) мають відповідні публікації за дисциплінами, які викладають, 14 викладачів (48%) ведуть публіцистичну роботу і є визнаними відомими фахівцями, що підкріплено участю в конференціях, семінарах, у 6 викладачів (20%) є відповідність виконання більше чим шість показників за ліцензійними умовами. Недолік: 7 викладачів (24%) не змогли підтвердити академічну кваліфікацію відповідно до ОП щодо спроможності забезпечити досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання, 59% викладачів за ОП не змогли підтвердити академічну кваліфікацію через наукову діяльність у сфері спеціальності та спеціалізації. Для якісної організації освітньої діяльності за ОП можна поради ХНУПС привести у відповідність вимогам п. 29 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності щодо складу групи забезпечення, зокрема частки тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання. Результати опитування здобувачів вищої освіти під час фокус-групи свідчать про високий рівень фаховості викладачів та задоволення курсантів рівнем викладання навчальних дисциплін. Професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, в цілому забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання, а академічна кваліфікація потребує покращення.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір викладачів для викладання за ОП проводиться згідно зі спільним наказом МОН та МО України від 19.10.2016 № 542/1255 "Про затвердження Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад НПП у ВВНЗ, ВНП ЗВО, що належать до сфери управління Міністерства оборони України" (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15>), Статуту ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/2.pdf>). На сайті університету (<http://www.hups.mil.gov.ua>) розміщене повідомлення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад, де розкритий перелік посад та вимоги до кандидатів. За результатами аналізу академічної кваліфікації НПП, задіяних до реалізації ОП, враховуючи відсутність у 24% викладачів підтвердження академічної кваліфікації відповідно до ОП та у 59% викладачів за ОП не відповідність вимогам щодо показників активності, можна констатувати недостатню принциповість процедур відбору кандидатів на посади НПП, або відсутність планової політики ХНУПС у формуванні системи підготовки НПП за ОП. Таким чином, можна зробити висновок, що конкурсний відбір проводиться в умовах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників, але для успішної реалізації ОП потрібно посилити програми ХНУПС з підготовки та відбору кандидатів, які відповідають вимогам до посад НПП визначених за конкурсом.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці та їхні представники реалізують свою участь у освітньому процесі за ОП як у вигляді рецензування ОП, навчальних планів, кваліфікаційних робіт так і проведення атестації здобувачів та навчальних практик. Крім того, відповідно до наказу Командувача ПС ЗС України від 08.05.2018 року №125ад створена робоча група, яка залучається до організації та реалізації освітнього процесу за ОП. Тематика атестаційних робіт випускників 2021 року погоджена з замовником на предмет її актуальності сучасним вимогам військ (сил). Щорічно атестація випускників здійснюється екзаменаційною комісією, Голова якої та голови підкомісії призначаються з представників замовника. Також щорічно за заявкою ХНУПС через Командування ПС ЗС України формується "План проведення стажувань (практик) курсантів та НПП ВВНЗ", який затверджується начальником ГШ ЗС України та виділяються місця у військах для проведення практик та військового стажування курсантів і викладачів. Під час практик та військових стажувань представники військових частин є керівниками занять.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Аналіз наданих відомостей, інтерв'ювання роботодавців дозволив експертній групі встановити, що заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців та їхні матеріально-технічні бази і використовує для проведення аудиторних та виїзних практичних занять. 1 вересня 2020 року Командувачем ПС ЗС України проведена лекція для викладачів та курсантів випускних курсів з питань сучасного стану та перспектив розвитку родів військ Повітряних Сил. Крім того, університет має у своєму складі Науковий центр Повітряних Сил, провідні наукові працівники якого приймають участь в проведенні навчальних занять з курсантами. Представники органів військового управління проводять заняття з курсантами факультету (згідно окремого плану на 2020 рік проведено 8 занять для здобувачів вказаної ОП).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ХНУПС сприяє професійному розвитку викладачів шляхом: системи підвищення кваліфікації в закордонних профільних ЗВО та різноманітних організаціях партнерах з якими підписано угоди про співпрацю. Під час проведення он-лайн візиту експертній групі були надані електронні сертифікати щодо підвищення кваліфікації викладачами у 2020 році згідно з Програмою підготовки, що затверджена Державною Авіаційною Службою за спеціальністю "Інструктор з теоретичної (наземної) підготовки, викладач теоретичних дисциплін" – GI (додаток №1). Процедура підвищення кваліфікації здійснюється відповідно до "Положення про організацію освітнього процесу у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>) та "Положення про професійний розвиток науково-педагогічних працівників ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-27.pdf>). Крім того, університет сприяє професійному розвитку викладачів для цього організовує науково-практичні заходи різного рівня, систематично на запит викладачів оновлює фонд професійної літератури, розвиває та удосконалює матеріально-технічну базу та заохочує до захисту дисертаційних робіт. Зокрема, були захищені дисертації: Колодяжний О.І. – кандидат технічних наук (2020), Спіркін Є.В. – кандидат технічних наук (2020). В університеті систематично проводяться наукові та науково-практичні конференції, семінари. НПП беруть участь в різних наукових заходах провідних ЗВО України (<http://www.hups.mil.gov.ua/nauka>). На базі ХНУПС викладачі беруть участь в міжнародному проєкті в рамках програми НАТО з удосконалення освіти в сфері оборони (The Defence Education Enhancement Programme – DEEP), це підтвердили науково-педагогічні працівники під час інтерв'ювання фокус-групи.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

При аналізі наданих відомостей, інтерв'юванні науково-педагогічних працівників, адміністративного персоналу, було встановлено що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом: застосування моральних і матеріальних заохочень (Статут ХНУПС, Колективний договір між адміністрацією та комітетом первинної профспілкової організації). Навчальний заклад здійснює заохочення НПП за зразкове виконання службових обов'язків, тривалу і бездоганну роботу, новаторство в праці та інші досягнення в роботі. Критерії, за якими встановлюються премії, є прозорими, об'єктивними та вимірювальними. В університеті на постійній основі проводиться рейтингове оцінювання діяльності НПП. За підсумками навчального року кожний викладач отримує рейтингову оцінку, визначаються кращі та здійснюється їхнє заохочення. В процесі рейтингового оцінювання керуються Положенням про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>). Стимулювання НПП відбувається шляхом заохочення найкращих викладачів та науковців до свят у різний спосіб, що додатково було підтверджено під час інтерв'ювання викладачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони: 1. в ХНУПС створена і реально функціонує дієва система стимулювання професійної і педагогічної майстерності; 2. існує модель зв'язку ключових показників розвитку і роботи викладачів із ключовими показниками розвитку університету. Позитивна практика: до проведення занять залучаються представники роботодавців та професіонали-практики, в тому числі учасники бойових дій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабка сторона: недостатня принципівість процедур відбору кандидатів на посади НПП. Недолік: 24% викладачів задіяних до реалізації освітньої програми, не мають підтвердження академічної кваліфікації відповідно до ОП, 59%

викладачів за ОП не змогли підтвердити академічну кваліфікацію через наукову діяльність у сфері ОП. Рекомендації щодо удосконалення: 1. розглянути можливість, щодо розробки університетської програми приведення академічної кваліфікації НПП, задіяних до реалізації ОП, до потреб належного наукового забезпечення процесу формування у здобувачів вищої освіти цілей та програмних результатів навчання; 2. для успішної реалізації ОП розглянути можливість посилення програм ХНУПС з підготовки та відбору кандидатів, які відповідають вимогам до посад НПП визначених за конкурсом.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП має слабку сторону в контексті Критерію 6 щодо недостатньої принципості процедур відбору кандидатів на посади НПП, а також недолік, щодо невідповідності академічної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, який експертна група вважає суттєвим, проте, зазначені зауваження можуть бути усунуті ЗВО протягом року.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси ХНУПС (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних РН (<http://www.hups.mil.gov.ua/publicna-informaciya/>). Освітній процес здійснюється в навчальних корпусах, лекційних аудиторіях, в комп'ютерних класах (де розміщено 864 ПЕОМ), на навчально-тренувальному комплексі льотного факультету, в спеціалізованих класах з діючими зразками ОВТ, а також з використанням сучасних тренажерно-імітаційних моделей (кабіна літака Л-39, Су-25, Міг-29, Ан-26), інформаційне забезпечення яких здійснює інформаційно-обчислювальний центр (комп'ютерні програми, 3D моделювання, тощо). Фонд чотирьох бібліотек (три навчальні, одна таємна) налічує понад 1 мільйон примірників та електронний ресурс, який постійно оновлюється. Для забезпечення видавничої діяльності в ХНУПС працює редакційно-видавничий відділ. Інформаційне забезпечення самостійних занять здійснюється через локальну мережу з використанням платформи дистанційного навчання MOODLE, в минулому році проведено оптоволоконну лінію для комп'ютерної мережі. Удосконалення практичних навичок здійснюється під час льотної практики у навчальній авіаційній бригаді ХНУПС та авіаційних бригадах Повітряних Сил Збройних Сил України. Фінансування ХНУПС в повній мірі дозволяє підтримувати та поступово розвивати НМТБ шляхом закупівлі додаткових та новітніх засобів навчання. Основні заходи щодо розвитку НМТБ визначено в Плані розвитку та утримання навчальної матеріально-технічної бази ХНУПС. Так за минулий рік в ХНУПС через систему "Прозоро" було витрачено кошти: понад 9 мільйонів гривень на навчання курсантів льотної експлуатації літаків з двома двигунами та експлуатації легкомоторних літаків, на ремонт спортивної інфраструктури (спортзал, спортивні майданчики, смуга перешкод), також проведено ремонт навчального корпусу (будівля №28, оновлено меблевий фонд), закуплено систему антиплагіат. Фінансування ХНУПС здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, в обсягах, що відповідають потребам на підготовку військових фахівців за даною ОП. Документи про фінансову діяльність розміщені на сайті ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/derzhavni-zakypivli/>, <https://spending.gov.ua/new/disposers/24980799/agreements>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ХНУПС забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП, що розміщені в локальній мережі ХНУПС. Доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до мережі Internet здійснюється як за провідною, так і безпроводною технологіями. Технологією WI-FI можливо користуватися в навчальних корпусах і казармах. Доступ до внутрішніх інформаційних ресурсів може здійснюватися через локальну мережу з використанням платформи дистанційного навчання MOODLE з ПЕОМ, які розміщені в комп'ютерних класах загального, спеціального призначення та читальних залах бібліотеки, з доступом до мережі Internet та електронної бібліотеки університету, яка містить достатню кількість літературних джерел за напрямом ОП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП досягається дотриманням санітарних та протипожежних норм, вимог охорони праці та наявної дієвої системи охорони здоров'я. Здобувачі вищої освіти, що навчаються за ОП в обов'язковому порядку, раз на рік, проходять диспансеризацію в поліклініці університету, яка передбачає визначення як фізичного, так і психічного стану їх здоров'я. Зважаючи на те, що серед здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП є учасники бойових дій і певна їх частина може потребувати додаткової психологічної допомоги, у ЗВО працює відділ морально-психологічного забезпечення та група психолого-педагогічного супроводження освітнього процесу. Кожен перший четвер місяця в ХНУПС проводяться заходи "Дня безпеки життєдіяльності та охорони праці". Допуск до всіх видів практичних занять, пов'язаних з експлуатацією зразків ОВТ, використанням навчально-лабораторного обладнання здійснюється після проведення інструктажу з питань техніки безпеки. З метою врахування потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, що з'являються під час навчання за ОП, систематично командуванням ХНУПС проводяться опитування курсантів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ХНУПС забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, яка забезпечується наданням їм можливості щодо самостійного вирішення будь-яких питань у відділах, службах університету, або безпосередньо через своїх прямих начальників, або за сприяння представників органів студентського самоврядування, або шляхом звернення до кураторів, закріплених за кожною навчальною групою. Крім того, з метою врахування потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, систематично проводяться зустрічі здобувачів вищої освіти з начальником університету, куди залучаються його заступники та начальники служб забезпечення. Кожен здобувач може звернутися до начальника університету через сайт університету та аккаунти в соціальній мережі Facebook (<https://www.facebook.com/hnups/>). Під час спілкування із здобувачами вищої освіти різних категорій виявлена задоволеність курсантів у організації навчання та викладання за даною ОП.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Особлива увага приділяється під час роботи командирів курсантських підрозділів та офіцерів структур морально-психологічного забезпечення щодо надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами, які навчаються за ОП (одружені, мають дітей, діти учасників бойових дій). Надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами (інвалідність), які навчаються за ОП не передбачено. В ХНУПС визначено Порядок супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим мало мобільним групам під час відвідування (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/20.pdf>). Також для поліпшення доступності осіб з інвалідністю навчальний корпус загально університетських кафедр облаштований пандусом.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ХНУПС існує чітка і зрозуміла політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), процедури є доступними для усіх учасників освітнього процесу, їх послідовно дотримуються усі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП. Такі процедури закріплено у "Положенні про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-22.pdf>). В університеті працює відділ морально-психологічного забезпечення та група психолого-педагогічного супроводження освітнього процесу, на факультетах та підрозділах курсантів - заступники морально-психологічного забезпечення, які забезпечують моніторинг та превентивні заходи до виникнення конфліктних ситуацій. В ХНУПС створено позаштатну групу з питань запобігання корупції на чолі з заступником начальника університету з морально-психологічного забезпечення. Також метою запобігання дискримінації в університеті створено окремий комітет та призначено радника начальника університету з питань гендерної освіти, який здійснює різноманітні заходи задля формування особистісної і колективної гендерної культури, організовує психолого-корекційну та тренінгові роботи з питань недискримінації та гендерної рівності, організовує науково-дослідну роботу з недискримінаційної та гендерної проблематики та інше.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічні ресурси ХНУПС, а також навчально-методичне забезпечення ОП повністю забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Використання під час реалізації ОП розвиненої навчально-матеріальної бази (сучасних тренажерних комплексів, тренажерно-імітаційних моделей), проведення льотної практики та військового стажування у навчальній авіаційній бригаді ХНУПС та авіаційних бригадах Повітряних Сил Збройних Сил України. ЗВО забезпечує безплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до мережі Internet здійснюється як за провідною, так і безпроводною (WI-FI) технологіями. Технологією WI-FI можливо користуватися в навчальних корпусах і казармах. Доступ до внутрішніх інформаційних ресурсів може здійснюватися через локальну мережу з використанням платформи дистанційного навчання MOODLE, з доступом до мережі Internet та електронної бібліотеки університету, яка містить достатню кількість літературних джерел за напрямом ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення за даною освітньо-професійною програмою є достатнім для реалізації цілей та програмних результатів навчання. Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Визначення процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми у ХНУПС регулюються "Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>) та "Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>). У зазначених документах розкрито загально-інституційну політику та процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Під час інтерв'ювання з усіма учасниками освітнього процесу, експертна група з'ясувала, що до розробки ОП залучалися представники роботодавців (склад робочої групи визначений наказом Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.2018 року №126ад "Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців"). Як слабку сторону ОП можна відмітити факт, який підтвердив в процесі інтерв'ювання гарант ОП, що програма, яка акредитується, з 2018 року не переглядалася та не вносилися зміни (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/opp/10-litak-opp-%20magistr-2019.pdf>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти безпосередньо є повноцінними партнерами у процесах забезпечення якості освітньої програми. Існує зворотній зв'язок здобувачів вищої освіти з викладачами, керівництвом кафедр і факультету, а також керівництвом ХНУПС через періодичні усні та письмові опитування, результати яких впливають на зміст навчання та викладання. Представники курсантів є членами Ради льотної факультету та Вченої ради ХНУПС. Разом з цим, за час функціонування ОП представники здобувачів вищої освіти у Вченій раді ХНУПС не виступали

ініціаторами розгляду питань пов'язаних із переглядом цілей ОП та програмних РН. Існує зворотній зв'язок здобувачів вищої освіти з викладачами, керівництвом кафедр та факультету, результати якого впливають на зміст навчання та викладання (протокол кафедри "Льотної експлуатації і бойового застосування літаків" від 18.09.2020 року №2 пункт 4, де обговорювалися пропозиції від курсантів щодо внесення змін до ПНД та РПНД за результатами льотної практики).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Взаємодія з роботодавцем (Замовником) носить постійний характер. Замовник безпосередньо і систематично бере участь у забезпеченні якості ОП та навчальних планів, як зовнішній партнер. В ході спілкування з фокус-групою Замовника встановлено, що Замовник залучався до проектування ОП (склад робочої групи визначений наказом Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.2018 року №126ад "Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців"), але документального підтвердження участі Замовника у процесі періодичного перегляду ОП експертній групі не було надано. Тим не менше участь Замовника у процедурах забезпечення якості ОП полягає у наступному: щорічно проводиться лекція щодо перспектив розвитку роду військ та вимог до випускників; замовлення науково-дослідних робіт, до виконання яких залучаються здобувачі вищої освіти; приймає участь у навчально-методичних зборах; Замовник залучається до розгляду і погодження програм практичної підготовки, є керівником практики та військового стажування; замовлення та затвердження тем кваліфікаційних робіт; представники Замовника входять до складу екзаменаційної комісії, де складають відповідні акти у яких оцінюють рівень оволодіння здобувачами програмних РН та вносять свої пропозиції щодо покращення якості освіти за ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ХНУПС існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП. Так, зокрема, в ході спілкування з представником відділу по роботі з особовим складом, експертною групою встановлено, що процедура збирання інформації про кар'єрний шлях випускників полягає у щорічному поданні відгуків від роботодавців. Через рік після проходження ними служби відділ по роботі з особовим складом збирає та аналізує відгуки від Замовників. Врахування отриманої інформації відбувається шляхом обговорювання на засіданнях кафедр, Вчених радах (факультету, університету) та прийняття відповідних рішень щодо внесення змін до ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ході зустрічей з керівництвом та адміністративним апаратом ХНУПС, керівництвом Льотного факультету та кафедри Льотної експлуатації і бойового застосування літаків, представниками роботодавця, науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, експертною групою встановлено, що процедури розроблення, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми у ХНУПС регулюються "Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>) та "Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>). В умовах реальної воєнної загрози Національній безпеці та територіальній цілісності України, стратегічного курсу щодо вступу до НАТО науково-педагогічними працівниками здійснюється переопрацювання робочих програм навчальних дисциплін, навчально-методичного забезпечення дисциплін. Досвід НПП льотного факультету в ООС та аналіз інформаційно-аналітичних матеріалів засвідчив про необхідність вдосконалення володіння здобувачами вищої освіти навичками щодо особливостей пілотування літаків з бойовими пошкодженнями та прокладання маршрутів на малих та гранично малих висотах. Вжито заходи: внесено зміни в РПНД та НММ з навчальних дисциплін "Аеродинаміка, динаміка польоту та практична аеродинаміка" та "Штурманська підготовка". Досвід участі випускників ХНУПС в міжнародних навчаннях, щодо рівня взаємодії у складі міжнародних сил в ході спільних тренувань, місій засвідчив про необхідність удосконалення системи вивчення спеціальної авіаційної термінології НАТО, англійської авіаційної мови за рівнями підготовки ІКАО. Вжито заходи: за ініціативою кафедр льотного факультету внесено зміни в РПНД та НММ з навчальних дисциплін "Авіаційна англійська мова" та "Іноземна мова професійного спрямування".

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОП підлягає первинній акредитації.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно з інформацією, наданою керівництвом, адміністративним апаратом та науково-педагогічним персоналом ХНУПС, експертна група пересвідчилася, що в ЗВО здійснюються заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Академічна спільнота залучається до участі у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях, круглих столах та інших заходах кафедр та факультетів, що дозволяє формувати культуру якості освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – як спільну відповідальність за підготовку офіцерів Повітряних Сил Збройних Сил України. Окрім цього, академічна спільнота залучається до рецензування кваліфікаційних робіт, навчально-методичних і наукових праць науково-педагогічних працівників кафедр. Підвищення кваліфікації та стажування НПП ХНУПС у наукових, освітньо-наукових установах, інших ЗВО, військових формуваннях сприяє постійному розвитку освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: 1. здобувачі вищої освіти, як партнери, безпосередньо залучені до процедур забезпечення якості освітньої програми; 2. роботодавці (Замовники) безпосередньо беруть участь у процедурах забезпечення якості освітнього процесу. Позитивні практики: у ХНУПС існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: 1. освітня програма, яка акредитується, з 2018 року не переглядалась; 2. в "Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>) чітко не визначено процедури моніторингу та періодичного перегляду ОП; 3. у ЗВО не створено окремих незалежних підрозділів внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Рекомендації: 1. в "Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (пункт 3. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Контроль організації навчального процесу) раціонально прописати алгоритм, порядок та часові показники, щодо визначення зазначених процедур; 2. розглянути питання щодо створення в ХНУПС окремого незалежного підрозділу внутрішнього забезпечення якості освіти, який би міг планово проводити моніторинг ОП, забезпечував проведення громадського обговорення та вчасного реагування на недоліки та пропозиції до ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регламентуються Статутом ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/HNUPS/statut-hnups.pdf>), "Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба"

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/polozhennya-hnups.pdf>), "Положенням про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/3.pdf>), "Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-22.pdf>), "Положенням про порядок та умови вибору в і б і р к о в и х д и с ц и п л і н з д о б у в а ч а м и в и щ о ї о с в і т и" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicznainformatsiya/2.pdf>), "Положенням про порядок заміщення вакантних посад командування (керівного складу), наукових, науково-педагогічних працівників у Харківському національному університеті Повітряних Сил на конкурсній основі" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publiczna-informatsiya/polozhennya2017.pdf>). Під час інтерв'ювання фокус-груп ННП, здобувачів вищої освіти та випускників було підтверджено, що процедури, які регулюють їх права та обов'язки є чіткими, зрозумілими та доступними і послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Офіційний сайт ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua>) є чітко структурованими та інтерактивним, публічна інформація своєчасно та повно висвітлюється. На сайті опублікований витяг з ОП, який розкриває зміст ОП, виключивши з нього службову інформацію (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicznainformatsiya/opp/10-litak-oppmagistr-2019.pdf>). Враховуючи особливість підготовки військових льотчиків-випробовувачів в умовах інформаційної та збройної боротьби, проект ОП не оприлюднювався, громадське обговорення проекту ОП не проводилось, до розробки ОП залучалось обмежене коло стейкхолдерів, визначене здебільшого роботодавцем. У найближчій перспективі планується оновлення ОП у відповідності до Візії розвитку ОП, яка представлена у формі Концепції трьохступеневої системи льотної підготовки курсантів льотної факультету ХНУПС (редакція 2021 року), до розробки та обговорення проекту змін освітньої програми планується залучення членів ради сержантів, як органу студентського самоврядування та ветеранської організації університету.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

У відповідності до наказу ГШ ЗСУ №408 від 22.11.2017 року "Про затвердження Переліку відомостей Збройних Сил України, з метою впорядкування, систематизації та приведення даних про службову інформацію у відповідність з вимогами законодавства України" (ПСІ-2017) п 1.21. навчальні плани та навчальні програми підготовки слухачів (курсантів) віднесені до службової інформації. З врахуванням вищезазначеного на офіційному сайті університету оприлюднено витяг з ОП, (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/opp/10-litak-oppmagistr-2019.pdf>), з якого стейкхолдери та суспільство можуть отримати достовірну і точну інформацію про ОП (включаючи її мету, характеристику, компетентності та програмні результати навчання). Повний комплект документів (стосовно ОП – навчальний план, силабуси тощо) не оприлюднено на офіційному сайті університету у зв'язку з обмеженням щодо грифу інформації, але учасники освітнього процесу за ОП мають до неї доступ через систему дистанційного навчання ХНУПС (<http://moodle.hups.mil.gov.ua>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильна сторона: університетом доволі детально нормативно визначені правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, розроблені положення є прозорими чіткими та доступними для них в процесі реалізації ОП. Позитивна практика: наявність в системі дистанційного навчання ХНУПС доволі детально наповнених силабусів усіх навчальних дисциплін та методичних матеріалів за ними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабка сторона: норми керівних документів, які регламентують режим службової інформації у Збройних Силах України (ПСІ-17) обмежують прозорість та публічність освітнього процесу за ОП. Рекомендація: розглянути можливість щодо розширення комплексу документів за ОП, які викладаються на офіційний сайт ХНУПС, через публікацію їх у формі прийнятого документу з вилученням інформації, доступ до якої обмежено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня діяльність за ОП загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають реалізації ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	E
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Додаток №1 ОП ID47485.pdf</i>	c6vl5WoXZeYWIF4UW/ccPmugfORpX844n4diVfyтГ YA=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Антонець Володимир Вікторович

Члени експертної групи

Жовноватюк Руслан Михайлович

Коцюрuba Володимир Іванович

Нікул Станіслав Олексійович